

GSP และการเจรจาเขตการค้าเสรี

อาจไม่มีผลกระทบรุนแรงต่อการค้าและการลงทุนของไทย

ระบบเศรษฐกิจของไทยพึ่งพาการค้ากับต่างประเทศไม่น้อย สหภาพยุโรปเป็นหนึ่งในคู่ค้ารายสำคัญของไทย การเจรจาเขตการค้าเสรีกับสหภาพยุโรปคาดว่าจะมีผลกระทบต่อประเทศไทยทั้งในทางบวกและลบ จึงเกิดคำถามว่าผลทางบวกต่อการค้าและการลงทุนของประเทศจะเป็นอย่างไร การศึกษานี้ใช้วิธีทางเศรษฐมิติเพื่อตอบคำถามดังกล่าว จากผลการศึกษาไม่พบหลักฐานเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นว่าเขตการค้าเสรีกับสหภาพยุโรปมีผลทำให้การส่งออกไปสหภาพยุโรปและการลงทุนจากสหภาพยุโรปเพิ่มขึ้น

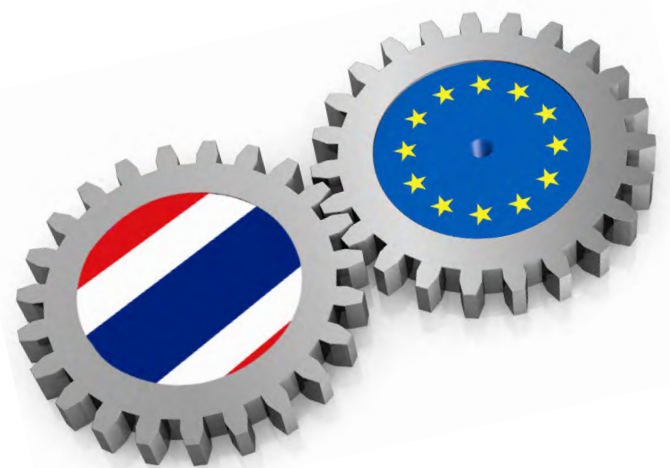

ยังไม่มีหลักฐานเพียงพอที่ชี้ว่าประเทศไทยได้ประโยชน์จากการเจรจาการค้าเสรีกับสหภาพยุโรป

หลังจากที่ประเทศไทยได้รับการจัดให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีรายได้ประชาชาติปานกลางค่อนข้างสูง (upper-middle-income country) ประเทศไทยอาจจะสูญเสียสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (General System of Preferences: GSP) ทั้งหมดจากจากสหภาพยุโรปในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งจะทำให้อัตราภาษีส่งออกจากไทยไปสหภาพยุโรปสูงขึ้นจนไทยอาจไม่สามารถแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านได้ จึงเริ่มมีการเจรจาเขตการค้าเสรีกับสหภาพยุโรปเพื่อให้ได้สิทธิพิเศษทางการค้าและการลงทุนทดแทน GSP ที่สูญเสียไป

อย่างไรก็ตามข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าไทยจะได้รับประโยชน์จากการเจรจาเขตการค้าเสรีมีจำกัด อีกทั้งหลักฐานที่มีอยู่ไม่สะท้อนสถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน และยังขาดหลักฐานที่ชี้ว่าประเทศที่เปิดเขตการค้าเสรีกับสหภาพยุโรปแล้วได้ประโยชน์จากเขตการค้าเสรีหรือไม่ นับได้ว่าข้อมูลที่ใช้นับสนุนในการเจรจาเขตการค้าเสรีระหว่างประเทศไทยและสหภาพยุโรปยังมีไม่เพียงพอ

การศึกษานี้ประมาณการการพึ่งพิงเศรษฐกิจและและบทบาทของสิทธิ GSP จากสหภาพยุโรปต่อการส่งออกของไทยไปยังสหภาพยุโรป และศึกษาประสบการณ์ของประเทศอื่น ๆ ที่เปิดเขตการค้าเสรีกับสหภาพยุโรปแล้ว เพื่อสนับสนุนข้อมูลที่ขาดหายไปดังกล่าวข้างต้นและเป็นข้อมูลในการเจรจาเขตการค้าเสรีระหว่างไทยและสหภาพยุโรปต่อไป

การส่งออกภายใต้สิทธิ GSP ในปี พ.ศ. 2555 มีมูลค่าประมาณ 8 พันล้านเหรียญสหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 38 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด และร้อยละ 62 ของมูลค่าการส่งออกที่สามารถใช้สิทธิ GSP ได้ สถิตินี้ชี้ว่าไทยได้ประโยชน์จากสิทธิ GSP ไม่น้อย แต่ก็ยังใช้ประโยชน์จากสิทธิ GSP ไม่เต็มที่

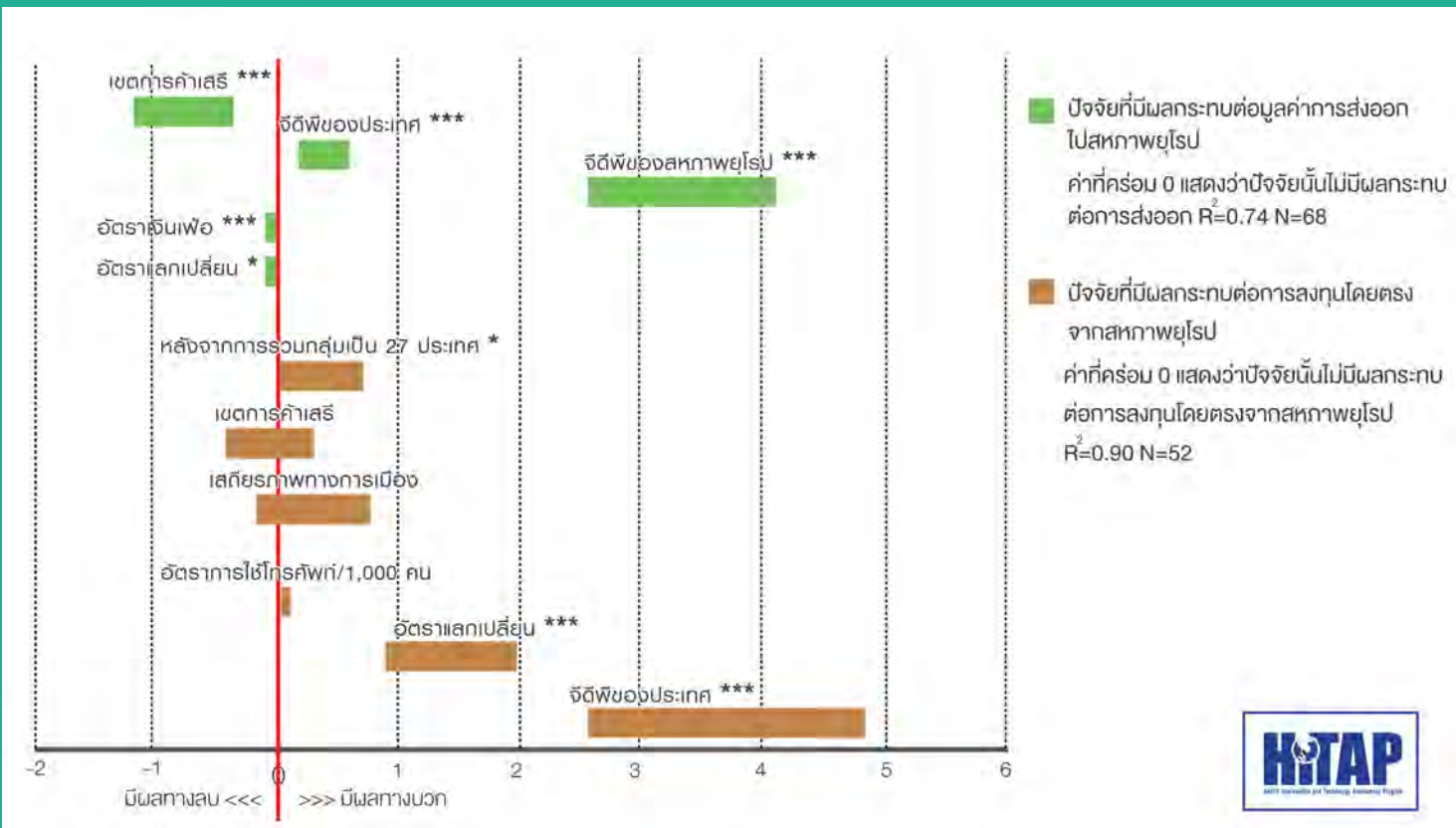
เพื่อคาดการณ์ผลกระทบจากการที่สหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ต่อการส่งออกไปยังสหภาพยุโรปของไทย คณะผู้วิจัยสร้างแบบจำลองวิเคราะห์สมการถดถอยเพื่อศึกษาผลดังกล่าว ในอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุด 5 ลำดับแรก ได้แก่ อิเล็กทรอนิกส์ เกษตรและเกษตรแปรรูป เครื่องจักรและอุปกรณ์ยานยนต์ และเครื่องประดับ

การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีอันเป็นผลมาจาก GSP ไม่มีผลต่อการเจริญเติบโตของการส่งออกสินค้าโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกสินค้า มีเพียงอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) เมื่อควบคุมให้ปัจจัยทางเศรษฐกิจต่าง ๆ คงที่ การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีอันเป็นผลมาจาก GSP มีผลบวกต่อการเจริญเติบโตของการส่งออกสินค้าโดยรวมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เว้นแต่ในสินค้ากลุ่มอิเล็กทรอนิกส์และกลุ่มยานยนต์เท่านั้น ในขณะที่สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปซึ่งได้ประโยชน์จากการประหยัดภาษีเนื่องจาก GSP มากที่สุดในปัจจุบันกลับไม่ได้รับผลกระทบทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด ซึ่งให้เห็นว่าการสูญเสียสิทธิ GSP อาจไม่กระทบเศรษฐกิจของไทยมากนัก

รูปที่ 1

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกไปสหภาพยุโรป และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากสหภาพยุโรป

หมายเหตุ * แสดงว่าปัจจัยดังกล่าวมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.1 ** แสดงว่าปัจจัยดังกล่าวมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 และ *** แสดงว่าปัจจัยดังกล่าวมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

บทเรียนจากประเทศอื่นที่เคยเปิดเขตการค้าเสรีกับสหภาพยุโรป

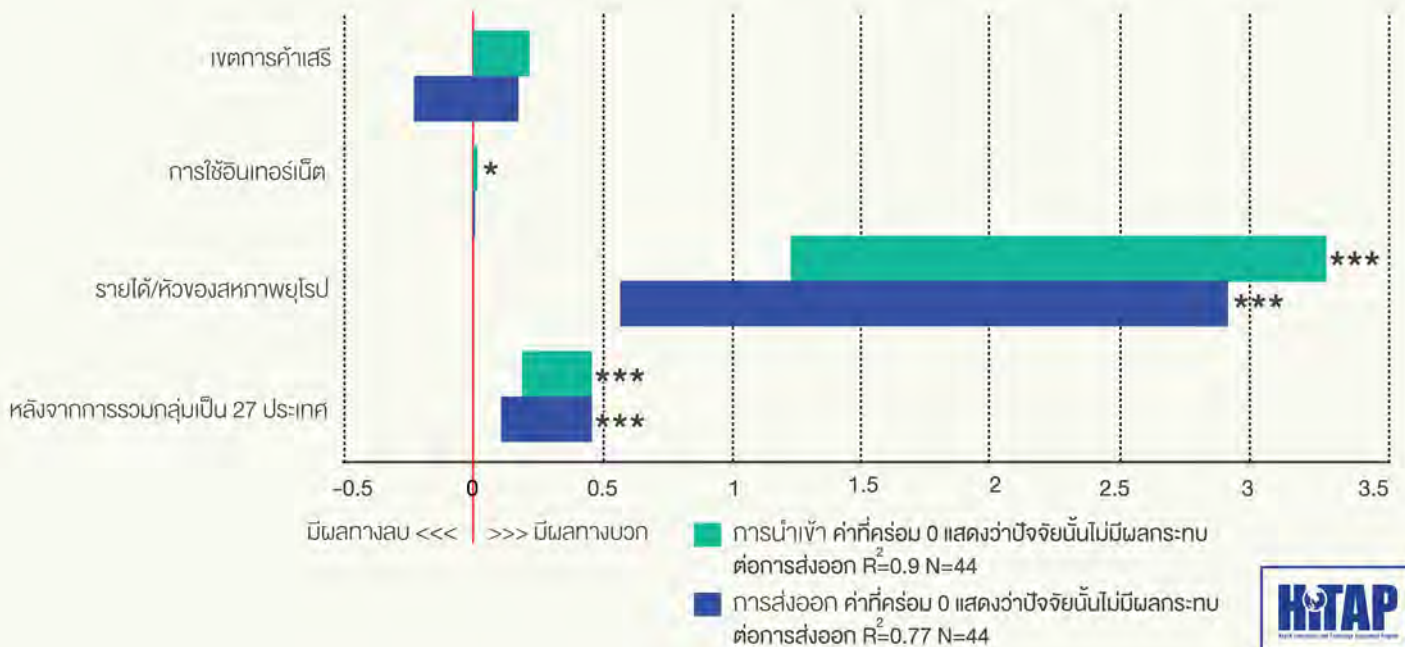
ปัจจุบัน มีหลายประเทศที่เปิดเขตการค้าเสรีกับสหภาพยุโรปแล้ว การศึกษานี้เลือกศึกษาผลกระทบที่การเจรจาเขตการค้าเสรีมีต่อการค้าและการลงทุนจากสหภาพยุโรปในประเทศต่างๆ จากประสบการณ์ของชิลี เกาหลีใต้ เม็กซิโก และแอฟริกาใต้ โดยใช้แบบจำลองวิเคราะห์สมการถดถอย

ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการส่งออกจากไทยไปสหภาพยุโรปคือ ปัจจัยด้านสถานะเศรษฐกิจของประเทศ ได้แก่ อัตราเงินเฟ้อ อัตราแลกเปลี่ยน และ GDP ของทั้ง 2 ประเทศคู่ค้า ในขณะที่เขตการค้าเสรีกับสหภาพยุโรปมีผลกระทบในทางลบต่อการส่งออกไปยังสหภาพยุโรป

ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนจากสหภาพยุโรปในประเทศเหล่านั้นอย่างมีนัยสำคัญคืออัตราแลกเปลี่ยนและ GDP ในประเทศ เขตการค้าเสรีมีผลในทางลบต่อการลงทุนจากสหภาพยุโรปในไทยแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังรูปที่ 1

เขตการค้าเสรีส่งผลในทิศทางทางลบต่อการส่งออกบริการไปยังสหภาพยุโรป แต่ส่งผลในทิศทางบวกต่อการนำเข้าบริการจากสหภาพยุโรป อย่างไรก็ตามผลกระทบเหล่านั้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังรูปที่ 2

รูปที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำเข้าและส่งออกบริการกับสหภาพยุโรป

หมายเหตุ * แสดงว่าปัจจัยดังกล่าวมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.1 ** แสดงว่าปัจจัยดังกล่าวมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 และ *** แสดงว่าปัจจัยดังกล่าวมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 ค่าที่คร่อม 0 แสดงว่าปัจจัยนั้นไม่มีผลกระทบต่อการค้าบริการ

● การศึกษานี้มีข้อจำกัดคือ กลุ่มตัวอย่างมีน้อย ซึ่งอาจจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาได้ และเนื่องจากการศึกษานี้มุ่งเน้นเฉพาะมาตรการทางภาษี จึงควรให้ความสนใจกับมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีและศึกษาผลกระทบอื่นๆ เช่น ศึกษาผลกระทบด้านสังคม ด้วยเช่นกัน เพื่อให้ภาพมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

● สหภาพยุโรปยังเจรจาเขตการค้าเสรีกับประเทศอื่นอีกหลายประเทศนอกจากประเทศไทย ซึ่งเป็นที่น่าสนใจว่าหากทุกประเทศทั่วโลกมีการทำความตกลงเขตการค้าเสรีกับสหภาพยุโรปภายใต้ข้อตกลงเรื่องการลดหย่อนภาษีเช่นเดียวกับไทย ในอนาคตสิทธิประโยชน์ของแต่ละประเทศอาจจะใกล้เคียงกัน จนประโยชน์ที่ได้จากการค้าเสรีในลักษณะทวีภาคีนั้นไม่สูงมากนัก

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ประเทศไทยควรเจรจากับสหภาพยุโรปโดยยึดประโยชน์ของประเทศโดยรวมเป็นสำคัญและไม่อ่อนข้อกับข้อเสนอที่จะทำให้เกิดผลกระทบทางลบต่อประเทศไทยได้แก่เมื่ออัตราภาษีไม่มีอิทธิพลสำคัญต่อการส่งออก ประเทศไทยจึงควรเจรจาโดยให้ความสำคัญต่อมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี และเลือกเปิดการค้าเสรีในอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยขาดศักยภาพ รวมทั้งเสนอให้สหภาพยุโรปลงทุนในการพัฒนาผู้ผลิตในประเทศที่ต้องปรับตัวและพัฒนาสินค้าให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนไทยได้รับประโยชน์จากสินค้าที่ผ่านมาตรฐานที่เข้มงวดไปด้วย

ติดตามรายงานฉบับสมบูรณ์ได้ที่ http://hitap.net/system/files/fta_report_fta.pdf

ผู้เขียน

ชื่อ: ดร.อินทิรา ยมภักย์
ตำแหน่ง: นักวิจัย
หน่วยงาน: โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

ชื่อ: ภญ.เบญจรินทร์ สันตติวงศ์ไชย
ตำแหน่ง: ผู้ช่วยวิจัย
หน่วยงาน: โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

ติดต่อ:
โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
อาคาร 6 ชั้น 6 กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
อำเภอเมือง นนทบุรี 11000
โทรศัพท์: 02-591-8161, 02-590-4375 และ 02-590-4549
โทรสาร: 02-590-4374 และ 02-590-4369
อีเมล: hitap@hitap.net
เว็บไซต์: www.hitap.net

โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP)

HITAP

HITAP_THAI

HITAP.NET

HITAP THAI